

פרק ו' : קידום השימוש בתקן EMV

החלטת הקבינט: קידום השימוש בתקן EMV, בין היתר באמצעים הבאים: בחינת איסור על חיבור מסופים (POS) חדשים שאינם עומדים בתקן לחברת שירותי בנקאות אוטומטיים (שב"א), וכן בחינת יצירת תמריצים כלכליים להסבת המסופים הקיימים שאינם עומדים בתקן האמור.

18. תקן EMV

18.1. תקן EMV הינו אוסף מפרטים שפותחו ע"י הארגונים הבינלאומיים לכרטיסי אשראי⁴³ במטרה לספק מתכונת אחידה ומאובטחת לעסקאות תשלום בכרטיס חיוב בעל שבב (כרטיס חכם), באמצעות מכשיר למשיכת מזומן (ATM) או מסוף בנקודת המכירה (POS), התומכים בתקן. המפרטים מתייחסים לעסקאות כרטיס נוכח הן בעסקאות מגע (contact) והן בעסקאות ללא מגע (contactless).

18.2. ה-EMV פותח במטרה להתמודד עם שימושים לרעה בעסקאות "כרטיס נוכח". בהתאם, נכללו בתקן מנגנוני אבטחה כנגד סוגי הונאה שונים כגון זיוף והעתקה, אובדן וגניבה וכד'. מנגנונים אלה מבוססים על זיהוי מחזיק הכרטיס באמצעות הקשת קוד סודי (PIN) והגנות דינאמיות באמצעות אימות חתימות דיגיטאליות. ה-EMV מתייחס לרמת הרכיב הפיזי (שבב וקורא כרטיס), התקשורת ואפליקציית התשלום.

18.3. המפרטים פורסמו לראשונה בשנת 1996 ומאז אומצו בהדרגה במרבית השווקים המפותחים. להלן הערכת שיעורי הטמעה של עסקאות EMV לסוף שנת 2013, לפי נתוני EMVCo.

Worldwide EMV Deployment and Adoption*

Region	EMV Cards	Adoption Rate	EMV Terminals	Adoption Rate
Canada, Latin America, and the Caribbean	471M	54.2%	7.1M	84.7%
Asia Pacific	942M	17.4%	15.6M	71.7%
Africa & the Middle East	77M	38.9%	699K	86.3%
Europe Zone 1	794M	81.6%	12.2M	99.9%
Europe Zone 2	84M	24.4%	1.4M	91.2%

בשנים האחרונות נעשים מאמצים לסגירת הפערים באימוץ EMV בארה"ב ובמדינות דרום-מזרח אסיה, באמצעות קביעת אבני דרך ותמריצים.

19. אימוץ EMV בישראל

19.1. בנק ישראל רואה חשיבות בקידום השימוש בתקן EMV מהשיקולים הבאים:

19.1.1. צמצום סיכונים – הניסיון הבינלאומי מצביע על הצלחת התקן בהתמודדות עם הונאות כרטיסי חיוב, לרבות זיוף והעתקת הכרטיס, ובכך תורם לחיזוק אמונם וביטחונם של לקוחות התאגידים הבנקאיים ובתי העסק המשתמשים בכרטיסי החיוב.

⁴³ התקן מנוהל על ידי EMVCo הנמצאת בבעלות של 6 סכמות בעלות מותגים בינלאומיים לכרטיסי אשראי.

19.1.2. תאימות בינלאומית – השימוש בכרטיסים חכמים מאפשר ללקוחות התאגידים הבנקאיים הנמצאים בחו"ל לעשות שימוש בכרטיס בהתאם לסטנדרטים הבינלאומיים וללא המגבלות הקיימות כיום בחלק מהשווקים בנוגע לעסקאות פס מגנטי. יצוין כי מנפיקים שונים בחו"ל מדווחים על חסימת שימוש בעסקאות פס מגנטי בעסקאות תיירות יוצאת⁴⁴, דבר המחייב מענה באמצעות פריסת מסופי EMV.

19.1.3. הגברת תחרות – זאת ועוד, העדר תמיכה בריבוי מנפיקים וסולקים במערכת כרטיסי חיוב נוכחית של שב"א מהווה חסם כניסה לשחקנים חדשים. יצוין כי מבחינת שחקנים בינלאומיים חוסר התאימות של המערכת לתקן EMV מהווה אף הוא חסם כניסה לשוק.

19.2. שיעורי ההונאות בישראל כיום אינם חריגים בהשוואה עולמית, הודות למנגנוני ניהול הסיכונים המיושמים במערכת כרטיסי חיוב הישראלית (ברמת המסוף, מתג כרטיסי חיוב ומערכות של הסולקים). עם זאת, מדובר בסיכון מתפתח, שכן התקדמות באימוץ התקן במדינות מפותחות בעולם דוחקת את ניסיונות ההונאה לשווקים שממשיכים לעבוד בשיטת הפס המגנטי ובכך מגבירה את פוטנציאל ההונאות בשווקים אלה.

19.3. בנק ישראל בשיתוף עם הממונה על הגבלים עסקיים פעל לקידום שדרוג מערכת כרטיסי חיוב של שב"א לתמיכה בעסקאות המבוצעות באמצעות מסופים בתקן EMV. המערכת החדשה, "אשראית EMV", צפויה להיכנס לשימוש החל מתאריך 1/10/2015.

19.4. הניסיון הבינלאומי מצביע על צורך בקביעת מתווה מוסכם וברור לאימוץ תקן EMV על ידי כל הגורמים המעורבים בביצוע עסקה בכרטיסי חיוב. נכון להיום, הארגונים הבינלאומיים לכרטיסי חיוב והמערכת הבנקאית המקומית לא פעלו לקביעת מתווה כאמור בשוק הישראלי. לאור זאת, **הצוות ממליץ על קביעת המתווה להטמעת התקן על ידי בנק ישראל, כמפורט להלן. המתווה המוצע מתייחס לצד ההנפקה ולצד הסליקה של כרטיסי חיוב כהגדרתם בחוק כרטיסי חיוב התשמ"ו-1986, וכן לשימוש במכשירים האוטומטיים למשיכת מזומן.**

20. המתווה לקידום ה-EMV

20.1. הנפקת כרטיסי חיוב - בשנים האחרונות החלו חברות כרטיסי אשראי להנפיק כרטיסים חכמים לפי בקשת הלקוח ואף באופן יזום, בעיקר ללקוחות היוצאים לחו"ל. שיעור לא מבוטל מכרטיסי החיוב המונפקים כיום הינו כרטיסי EMV. הצוות סבור כי מתן הנחיה להפסקת הנפקת כרטיסים שאינם תומכים בתקן תאפשר אימוץ מלא של התקן בצד ההנפקה בתוך 3-4 שנים.

המלצה: כל כרטיסי החיוב (לרבות כרטיסי אשראי, כרטיס חיוב מידי (דביט) וכרטיס נטען (Pre-Paid) מזוהה), שיונפקו על ידי התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, החל מתאריך שייקבע, יהיו כרטיסים חכמים בלבד. הדרישה מתייחסת הן להנפקה של

⁴⁴ "Card Payments in Europe – a Renewed focus for SEPA Cards", European Central Bank, April 2014

כרטיס חיוב חדש והן לחידוש כרטיס ללקוח (לדוגמא: בעת פקיעת תוקף, בעת החלפת כרטיס שנגנב או זויף וכד').

20.2. קוד סודי – אימוץ התקן כולל מעבר מעסקאות פס מגנטי לעסקאות EMV בהן נדרשת הקשת קוד סודי (PIN) על ידי הלקוח. הניסיון בעולם מלמד כי המעבר לשיטה זו כרוך בהשפעות על השימוש בכרטיסי חיוב, במיוחד בכל הקשור לכרטיסים שאינם משמשים בשגרה למשיכת מזומן (ולכן הלקוחות לא בהכרח זוכרים את הקוד הסודי שלהם). מתן אפשרות ללקוח לקבוע או לעדכן את הקוד הסודי עשוי להקל על הטמעת השימוש בעסקאות EMV.

המלצה: המנפיק יישם פתרון תפעולי המאפשר קביעת הקוד הסודי (PIN) הנדרש לביצוע העסקה בכרטיס EMV גם על ידי הלקוח.

20.3. סליקת עסקאות תשלום – חלק מהמסופים המותקנים בשנים האחרונות בבתי העסק כוללים תמיכה בתקן EMV ברמת החומרה. תמיכה ברמת התוכנה תתאפשר עם הכניסה לשימוש של מערכת "אשראית EMV" וכפופה לתהליכי הסמכת התוכנה (אפליקציית התשלום) במסוף לתקן. מרבית המסופים בישראל נמצאים בבעלות של בתי העסק או מושכרים על ידי יצרני המסופים, שאינם כפופים להסדרה של בנק ישראל. בהתאם, מוצע לקדם את אימוץ התקן באמצעות מתן הנחיה לסולקים, האוסרת על חיבור מסופים שאינם עומדים בתקן.

בספטמבר 2014 פרסם מסטרקארד אירופה הנחיה לפיה החל מ-1/1/2016 כל מסוף חדש יכלול תמיכה בעסקאות ללא מגע (NFC), והחל מ-1/1/2020 בתי העסק המכבדים כרטיסי מותג זה יידרשו לעבוד עם מסוף הכולל תמיכה בעסקאות NFC. קידום טכנולוגיה זו נובע מהיתרונות שלה בהיבט מהירות ונוחות ביצוע התשלום, ופוטנציאל השימוש בה באמצעות פתרונות תשלום מתקדמים מבוססי טלפון חכם. לנוכח מגמות אלה, ובשים לב לאורך החיים של מסוף ממוצע, מומלץ לכלול במסופים חדשים גם תמיכה בעסקאות NFC.

המלצה: סולק לא יחבר מסוף (POS) חדש שאינו תומך בביצוע עסקאות בכרטיס חכם, החל מתאריך שייקבע. כמו כן, מומלץ כי המסוף החדש יכלול תמיכה בעסקאות ללא מגע (NFC Contactless). על הסולק לוודא עמידה בהנחיה זו בעת צירוף בית עסק חדש או התקנת מסוף נוסף בבית עסק קיים.

20.4. מכשירים אוטומטיים למשיכת מזומן (ATM) – שימוש במכשירי ATM בתקן EMV מצמצם את פוטנציאל השימוש לרעה בעסקאות משיכת מזומן, בפרט בכרטיסי תייר.

המלצה: תאגיד בנקאי לא יפעיל מכשירים אוטומטיים למשיכת מזומן (ATM) ולא יחבר למערכותיו מכשירי ATM פרטיים, אלא אם מכשירים אלו בעלי תמיכה פונקציונלית מלאה לביצוע עסקאות המבוצעות בכרטיס חכם, החל מתאריך שייקבע.

21. תמריצים להטמעה

21.1. מנגנון הסטת אחריות לנזק - צמצום הנזקים מהונאות כרטיס יוצר תמריצים לאימוץ התקן בצד ההנפקה. לעומת זאת, לבתי העסק וסולקים לא בהכרח קיים תמריץ מובהק להטמעה, כל עוד המנפיק סופג את עיקר נזקי ההונאות. מנגנון הסטת האחריות לנזק (Liability Shift) הינו מנגנון מקובל במדינות רבות בעולם לעידוד הסבת מערך התשלומים לביצוע עסקאות בכרטיסים חכמים. המנגנון משית את עלות הנזק הנובע מזיוף כרטיס חיוב על הצד לעסקה (מנפיק הכרטיס או בית העסק/מפעיל ה-ATM) שאינו תומך EMV. בישראל מנגנון הסטת האחריות מיושם החל משנת 2006 בהתייחס לעסקאות תייר, אולם אינו חל על עסקאות מקומיות.

המלצה: הנחיה לבנקים וחברות כרטיסי האשראי לקבוע מנגנון הסטת האחריות לנזק בעסקאות המקומיות (עסקאות תשלום ועסקאות ATM), בכפוף לדרישות החוק. כמו כן, הפיקוח על הבנקים יקבע מועד לתחילת יישום מנגנון זה.

21.2. תמריצים נוספים – אימוץ של EMV מייצר תמריץ לבתי עסק נוספים להטמיע את התקן, בגלל שניסיונות הונאה יתמקדו בעסקים שאינם מאובטחים, ובגלל שלעסקים כאלה ייווצר דימוי של עסקים מסוכנים יותר מבחינת הלקוח. זאת ועוד, קידום אמצעי תשלום מתקדמים מגביר את הפוטנציאל העסקי של שימוש במסופים מתקדמים בעלי תמיכה בתקן. לסולקים חדשים תמריץ מובהק לקדם שימוש בתקן EMV בבתי העסק. לעניין הסולקים הקיימים, הצוות סבור כי אף הם צריכים לקחת חלק בעלויות ההסבה, באמצעות מתן הנחה בעמלת בית העסק או סבסוד מלא או חלקי של עלות ההסבה.

המלצה: הנחיה לחברות כרטיסי האשראי והסולקים לקבוע תמריצים להסבת מסופים בבתי העסק לתקן EMV.